

**ESPURNES
BARROQUES**

MÚSICA I
EXPERIÈNCIES
AL TERRITORI
BARROC

La cantata dels pagesos

BACHCELONA CONSORT, SOLISTES SALVAT
BECA BACH, A. ROMANÍ i M. DESCLOT

Diumenge 14 de maig del 2023, 18h.

Tines de la Vall del Flequer
EL PONT DE VILOMARA I ROQUEFORT (BAGES)

Valora'ns!

LA TEVA OPINIÓ ENS AJUDA A MILLORAR

Escaneja aquest codi QR
i valora els concerts
d'Espurnes Barroques!

Consulta la resta de programació
d'Espurnes Barroques a:

ESPURNESBARROQUES.CAT

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Cantata BWV 212, Mer hahn en neue Oberkeet ("dels pagesos")

1 Obertura

2 Ària (duet soprano i baix): Mer hanh en neue Oberkeet · BOURRÉE

4 Ària (soprano): Ach, es schmeckt doch gar zu gut · POLONESA

6 Ària (baix): Ach, Herr Schösser, geht nicht gar zu schlimm · POLONESA

8 Ària (soprano): Unser trefflicher · SARABANDA

Cançó dels pagesos, Johann Wolfgang Goethe / Joan Maragall

Epitafi a la sepultura d'un gran bevedor, Vicent Garcia, Rector de Vallfogona

Largo de la Sonata en Sol Major, BWV 1038

10 Ària (soprano): Das ist galant · MINUET

12 Ària (baix): Fünfzig Taler bares Geld · MASURCA

14 Ària (soprano): Klein-Zschocher müsse · MINUET

16 Ària (baix): Es nehme zehntausend Dukaten

Poema del bosc, Guerau de Liost

La selva mil-lenària s'és cremada, Guerau de Liost

Sonata de la Cantata Himmelskönig, sei willkommen, BWV 182

18 Ària (soprano): Gib, Schöne

20 Ària (baix): Dein Wachstum sei feste und lache vor Lust! · PASSEPIED

22 Ària (soprano): Und dass ihr's alle wisst

A un rossinyol de Vallvidrera, Jacint Verdaguer

Sol i pensós, Francesco Petrarca / Miquel Desclot

Allegro de la Sonata en Do Major, BWV 529

Ària (soprano): Schafe können sicher weiden, de la Cantata "de la caça", BWV 208

24 Cor (soprano i baix): Wir gehn nun, wo der Dudelsack · BOURRÉE

Notes al programa

Música i pagesos

A pagès, la música ha tingut sempre tanta presència i importància com en qualsevol altre àmbit. Fins i tot podríem aventurar que n'hi ha tingut més que en molts altres contextos. Avui dia no ens sabem imaginar un pagès cantant dalt del tractor, que ja va equipat amb una ràdio o un ordinador que fa música per ell, però fins fa ben poc —en termes de cronologia geològica—, quan les eines eren poc sorolloses, a pagès es treballava cantant, i cada feina al camp tenia la seva pròpia música, com els folkloristes d'herència romàntica s'han encarregat de documentar. Però també per a les poques estones d'esbarjo que l'ofici els oferia, els pagesos tenien les seves pròpies músiques per ballar i per fer gresca, amb vi o sense, com també ha quedat ben registrat i fins i tot enregistrat.

Tot aquell cabal ingent de música, però, va caure durant segles al sac de l'oblit, sense que la música culta en fes gaire cas. La suite de danses, la forma instrumental més característica del període barroc, juntament amb la sonata a tres, era constituïda per formes de dansa d'origen cortesà, no pas popular. Tanmateix, al llarg del segle XVIII, ja es va manifestar un interès o una curiositat creixent per la vida i per la cultura pageses, com ho demostren creacions tan conegudes com els concerts de *Les quatre estacions* de Vivaldi, que ressegueixen programàticament la vida al camp en el transcurs de l'any. El lorenès Bodin de Boismortier escrivia simultàniament, des de Perpinyà, les seves pròpies *Les quatre estacions*, publicades un any abans que les de l'italià. El mateix Boismortier, un *freelancer* no sotmès a cap senyor, va arribar a escriure diversos *ballets de village*, explotant les sonoritats de la música popular enllà de la cort. Entre els grans de l'època, l'omnívor Telemann va mostrar un interès genuí per formes de dansa vingudes de fora del seu món cultivat. El pare Bach, al seu torn, també ens apareix atret per aquelles músiques tan allunyades de les voltes de Sant Tomàs, encara que només sigui en una cantata de circumstàncies que el seu amic i llibretista Christian Friedrich Henrici, àlies Picander, havia escrit per celebrar llagoterament l'accés a la direcció de la propietat de Klein-Zschocher, prop de Leipzig, del seu superior, l'inspector general d'impostos de la regió, Carl Heinrich von Dieskau, i que finalment es va estrenar el 30 d'agost del 1742, dia

del trenta-sisè aniversari de l'afectat, enmig de l'homenatge de tota la pagesia de la contrada. El llibret de Picander, massa tributari del besamans al seu cap, no té la gràcia dramàtica de la seva pròpia *Cantata del cafè*, set o vuit anys anterior, però Bach s'hi va fer amb la mateixa inventiva i professionalitat de sempre, com si l'homenatjat no fos un diguem-ne inspector d'hisenda, o potser justament pensant-hi amb tota la malícia. L'argument és, a desgrat d'una verbositat excessiva, d'una simplicitat desarmadora: enmig d'un ambient de barrila, sobreentesos i picades d'ullet per al públic de l'ocasió, un pagès anònim (baix) es burla sorneguerament amb la seva dona, Mieke (soprano), de les martingales del recaptador d'impostos (en ocasions, servint-se del dialecte saxó local per més realisme), alhora que elogiaven el tarannà estalviador de la dona de von Dieskau, nou camarlenc de la possessió veïna, per acabar beneint aquest amb visques entusiastes. Bach va aprofitar l'ocasió per valdre's brillantment d'un llarg i variat seguit de danses i tonades populars (fins i tot les "folies" d'importació) per compondre una alegre cantata burlesca de pagès, amb el concurs ocasional d'una flauta, instrument pastoral per excel·lència, i d'una trompa, instrument de caça per antonomàsia (que sovint s'omet, pel seu breu paper). Un text anodí de circumstàncies redimit tanmateix pel geni inexhaurible del gran cantor de Sant Tomàs de Leipzig, que en el programa d'avui complementem amb poesies de la nostra tradició europea.

Miquel Desclot

Poeta

Poesies

Cançó dels pagesos

—El pastor se'n va a la dansa
enflocat i amb vestit nou,
quan arriba a la rodona
tothom balla a qui més pot.

Ànsia, noies!,
que repica el tamborino
i refila el flabiol.

Empenyent i a cops de colze
el pastor se fa fer lloc:

—Ep! Ten compte, poca-solta
—diu la noia—; ves quin cop!—

Ànsia, noies!,
que repica el tamborino.
—On se fica, aquest mussol?—

Roda, roda la rodona
de faldilles a bell vol,
les xicotes s'acaloren
repenjant-se en els xicots.

Ànsia, noies!,
que repica el tamborino...
Com apreten els minyons!

—No em facis tan refiada
que tots sou enganyadors—.
Manyagant-la ell se l'emporta,
lluny refila el flabiol:

Ànsia, noies!,
que repica el tamborino...
Vinguen salts, crits i soroll!

Johann Wolfgang Goethe / Joan Maragall

Epitafi a la sepultura d'un gran bevedor d'aiguardent

Hic jacet lo qui cregué
ésser preservat de gota,
puix de aigua sols una gota,
sinó ardent, mai la begué.
Gota l'agotà i tragué
d'esta vall de plors i crits;
i per segles infinits
estarà sencer son cos,
que cuc no hi ha que hi don mos,
perquè el guarden los mosquits.

Vicent Garcia, Rector de Vallfogona

Poema del bosc

*Ed ecco un lustro subito trascorre
da tutte parti per la gran foresta...*

Dante Alighieri

El temps de mirar el bosc és un instant etern:
el viure esdevé somni trencadís.
Per tal de no cremar dels verds d'aquell infern,
em desfaig en atzur de paradís.

Encara l'àngel pur ha d'atuir-hi dracs.
Puja amb les sabes un verí subtil.
És sortilegi fosc l'obaga dels obacs,
però no trenca de la llum el fil.

Em sento ple del bosc, i el bosc és un conjur:
m'hi veig com en un gorg a dintre meu.
La santa llum del sol clarificà l'atzur.
Sort que l'instant etern encara és breu.

Guerau de Liost

La selva mil·lenària s'és cremada

La selva mil·lenària s'és cremada.
Ni un tronc en peu les flames han deixat.
Talment la ira divina hi és passada
en el corser de la impetuositat.
S'aixeca la sinistra fumarada
de les runes que el foc ha respectat
en espirals de freda majestat
encresponant el blau de l'estelada.
El sol vetlla l'horror d'aquelles cendres
amb una llum que augmenta llur tristura.
Mes sota el càstig que, fatal engendra's,
i que els pagesos miren amb paüra,
al cor mateix d'aquella terra dura,
s'infla el llevat de les bosquíries tendres.

Guerau de Liost

Sol i pensós, els més deserts confins
vaig mesurant amb pas feixuc i lent,
i l'esguard a fugir duc amatent
dels rastres de petjades de veïns.

No trobo altre refugi que els camins
per burlar l'adonar-se'n de la gent,
perquè en tot acte d'alegria absent
es veu de fora estant com cremo endins:

tal que ja crec que cingles i ribatges
i rius i boscos saben de quin temple
és el meu viure, als altres amagat.

Però senders tan aspres i salvatges
trobar no sé que Amor no vingui sempre
enraonant amb mi, i jo al seu costat.

Francesco Petrarca / Miquel Desclot

A un rossinyol de Vallvidrera

Rossinyol, bon rossinyol,
he sentida la teva arpa,
l'he sentida un dematí
de Vallvidrera a Valldaura,
fent rodolar-hi tos cants
com perles dintre de l'aigua:
cantaves l'amor de Déu,
l'enyorament de la pàtria,
los misteris de la nit,
les llums de la matinada,
ton amor entre les flors,
ton niuet entre les branques,
ta mainadeta, que viu
de cançons i de becada.
Trobador del mes de maig,
rossinyol, refla i canta,
mes no deixis eixos cims
per los vergers de la plana;
no hi vinguis a la ciutat,
que hi ha una gent molt ingrata.
Diu que estima els ocellets,
diu que en son cor los regala,
mes als que canten millor
los posa dintre la gàbia.

Vallvidrera, 9 de maig 1897

Jacint Verdaguer

Fitxa artística - Biografies

Solistes Salvat Beca Bach

Maëlys Robinne, *soprano*

Vincent de Sommer, *baix*

Miquel Desclot, *rapsode*

Anna Romaní, *dansa*

Bachcelona Consort

David Gutiérrez, *traverso*

Cristina Altemir, *violí*

Elizabeth Gex, *viola*

Guillermo Turina, *cello*

Daniel Tarrida, *clavecí i direcció*

BACHCELONA CONSORT

El Bachcelona Consort compta amb excel·lents músics de diferents nacionalitats que resideixen a Barcelona. En el marc del Festival Bachcelona han treballat amb directors tan prestigiosos com Václav Luks, Shunske Sato, Ton Koopman i Masaaki Suzuki. Alhora ha actuat en Festivals importants com FeMÀS de Sevilla, Semana de Música Religiosa de Cuenca, Festival de Música Antigua de Gijón, Festival Bach de Saint Donat (França) o Festival BRQ Vantaa (Finlàndia).

Anna Romaní, *dansa*

Ballarina, coreògrafa, pedagoga i investigadora de la dansa. Titulada en Interpretació i Coreografia a l'Institut del Teatre (2017), i especialitzada en dansa del Renaixement i del Barroc amb els millors mestres a nivell internacional. Treballa amb les companyies franceses Ensemble Donaires (Ana Yepes), L'Eventail (Marie-Geneviève Massé), Cie. Outre Mesure (Robin Joly), entre d'altres. És coreògrafa i membre fundadora d'Els Pirates Teatre (gestors d'El Maldà) i de Xuriach. Amb aquesta última, fa recerca i proposta artística sobre la música i la dansa que es ballava a Catalunya durant els segles passats i el seu lligam amb les tradicions actuals.

Miquel Desclot, *rapsode*

Miquel Creus i Muñoz, conegut literàriament amb el pseudònim de Miquel Desclot (Barcelona, 1952) és un poeta, escriptor i traductor que també escriu llibrets d'òpera. Ha estat professor universitari entre 1975 i 1992, a Bellaterra i Durham (Anglaterra).

L'any 1992 deixa la docència per dedicar-se plenament a la literatura. Amb més de quaranta llibres escrits per a infants i joves, entre les seves publicacions, esmentar els llibres de poesia *Cançons de la lluna al barret* (1978), un dels seus primers poemaris, *Juvenília* (1983), *Com si de sempre* (1994) o *Fantasies, variacions i fuga* (2006). La seva obra poètica està recollida en nombroses antologies. Les seves traduccions o versions constitueixen veritables creacions poètiques aplegades a *Per tot coixí les herbes. De la lírica japonesa* (1994) i *De tots els vents* (2004). Després d'anys de treball, el 2016 publica la traducció catalana íntegra del *Cançoner* de F. Petrarca, una fita literària de primer ordre que és reconeguda amb el Premi Cavall Verd Rafel Jaume de l'AELC a la millor traducció poètica de l'any i amb el Premi Ciutat de Barcelona de traducció.

Ha rebut diversos premis literaris tant de poesia com de prosa, com el Premi Josep M. de Sagarra de traducció teatral (1985) per la versió de *Les mamelles de Tirèsies*, de G. Apollinaire; el Premi de la Generalitat a la millor traducció en vers (1988) per la versió de *Llibres profètics de Lambeth*, de W. Blake, el Premi Crítica Serra d'Or en memòries (1993) pel *Llibre de Durham*, o el Premio Nacional de Literatura infantil (2002) per *Més música mestre!*.

Maëlys Robinne, *soprano*

Inicia la seva formació artística a França. Des de molt jove comença a estudiar cant coral i dansa clàssica. Després de l'obtenció del Grau professional de Dansa, decideix entrar al conservatori per començar els estudis de cant líric. Paral·lelament, cursa a Grau Superior de Dret. El 2018, cursa els estudis d'interpret de música barroca al Centre de Musique Baroque de Versailles. Un any després comença els estudis d'Interpretació Musical a l'ESMUC en cant líric, amb la professora Margarida Natividade. També fa el Màster en Dret. Després d'un any d'Erasmus al Conservatori de París amb la professora Anne Constantin, i un Màster de management, ha tornat a Barcelona per acabar el Grau Superior de Cant.

S'ha integrat en alguns cors catalans i francesos (Capella Reial de Catalunya, Ensemble La Fenice, Cor Cererols, Cor Noctes, Chœur In Paradisum). Com a solista ha interpretat l'*Stabat Mater* de Schubert, el *Messiah* de Haendel, els *Rèquiems* de Mozart i el de Fauré, el *Magnificat* i *Glòria* de Vivaldi, la *Passió* segons Sant Joan i altres obres de J.S.Bach. També ha fet papers de solista en produccions d'òpera, com *Les Mystères d'Isis* de Lachnith, *La Serva Padrona* de Pergolesi, i *Un Avvertimento ai celos* de Garcia.

Vincent de Sommer, *baix*

Va iniciar-se en el cant al seu país natal Bèlgica quan era un nen, com a membre del prestigiós cor jove Clari Cantus. Després de la seva arribada a Barcelona ha continuat la formació vocal de la mà de Xavier Sans, Natasha Tupin, Anna Alàs, Carlos Mena, Lluís Vilamajó i Marcel Boone i recentment va finalitzar el màster en Interpretació de la Música Antiga per l'especialitat de cant històric sota el mestratge de Lambert Climent a l'ESMUC. En qualitat de solista, ha col·laborat amb varies formacions, com amb l'Orquestra Barroca Catalana i l'Académie Bach Aix. En òpera, recentment ha cantat el Conte di Almaviva de Le Nozze di Figaro de W.A. Mozart durant el festival Musique en Lumières a Besançon.

Daniel Tarrida, *direcció*

Nascut a Barcelona, es va iniciar en el piano amb A. Giménez Attenelle com a professor titular i més tard va continuar els seus estudis amb C. Valero i A. Besses. Va ser guardonat entre d'altres amb el primer premi en el XXVII Concurs de Joves Intèrprets de Joventuts Musicals.

S'ha endinsat en el món del Lied amb F. Poyato, A. Mateu, T. Ruf i M. Shirai, i recentment, ha format duo amb C. Tinney. És fundador del projecte BZM i director del Festival BACHCELONA (des del 2013) i del Festival EDINBACH (2017) a Edinburgh. Amb aquests projectes ha pogut col·laborar amb intèrprets tan reconeguts com T. Koopman, K. Mertens, S. Macleod, S. Sato, P. Thuriot, J. de la Rubia, C. Pouvreau o S. Küchler-Blessing.

Finalment, també ha treballat en propostes escèniques lligades a la música clàssica com els espectacles Somiant el carnaval dels animals i La casa flotant, produccions del Gran Teatre del Liceu, i El castillo rojo, estrenat al 58è Festival Internacional de Música i Dansa de Granada. En aquesta última proposta va ser alhora el responsable musical dels arranjaments, pel qual va ser candidat al Premio Max 2011 a la Mejor Composición Musical para Espectáculo Escénico.

Tast gastronòmic

Celler Abadal

Restaurant Cal Carter

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

Amb l'ajut de:

Jordi Vilar Materials Bioconstructius · Oliva Torras Grup · Farmàcia Planas · Alapont · La Mare Cultural · Ganiquets Pallarès · AGEÇ · Tèxtil Oliu
 Vidres Solsona · Òptica Jané · La Farga del Solsonès · Òmni Segarra · Knauf · Fustes Jané · Porc de Palou · Dasler · Oli Migjorn · Koobin
 Constructora del Cardoner · Forumgestió Assessors · Càmping La Ribera · Estany 2011 · Tallers Ballús · Constructora de Solsona · Fruits Taribó
 Farmàcia Òptica Casas · Espar Sala · Tegecom · El Monegal · Casa Rural Sant Petrus de Madrona · Càmping Solsonès · Allotjaments L'Era d'en Bella
 Hotel Bremon · CDR Museu de la Pauma · Fusteria Joan Rafart · Tallers ARTA · Farmàcia M. Teresa Comas · Hotel Sant Roc · La Garriga de
 Castelladral · Urbi Apartments · El Firabar · La Bauma · El Centru · Balneari de Vallfogona · Hostal Jaumet · Celsona · EssènciesCat · Comissió
 Cultural de Canalda · Assoc. d'Amics de Vergós Guerreat · Associació Riubrogent · Associació Vall del Corb · Acústic Barna · DSF Ferreria
 Explotacions forestals Pujol

Productors:

Cerveses La Pirata · Cafès Gener · Pastisseria Camps · Casa Cavallera · Restaurant Mare de la Font · Parc de les Olors de Claret
 Celler Grau i Grau · Casa Magi · Sastret's · dPagès · Aubagueta · Celler Abadal · Oli Migjorn · Restaurant Cal Carter · La Fornera
 de Biosca · Celler Comalats · Mel Meleix · Mel Anthophila · Restaurant de Castelladral · Formatges Muntanyola · Gerio
 Vins Roc Falcon · Celler Collbaix · El Molí · Hostal del Rector · Celler Estol Verd · Somsomnis · Forn Jorba · Vins Piteus · Casal de Castellallat
 Entrebosc · Porc de Palou · Els Tractets · Restaurant El Miracle · El Rosal · Un Pam de Terra · Casal de Cervera · Casa Dalmases · Selecte Wine Store
 Forn Isabel · Formatgeria Valette · Biolord · Flequers de Cardona · Restaurant El Monegal · Ambrosetti · Celler Castell d'Encús · Eixarcolant

Mitjans col·laboradors:

